

Stallingen – en spændende laksefisk

Jan Nielsen, biolog/cand. scient
Fiskeplejekonsulent

Mobil tlf.
Mail:
Vores rådgivning:

21 68 56 43
janie@aqua.dtu.dk
<http://www.fiskepleje.dk/raadgivning.aspx>

Hvad er status for den danske stalling ?

- *Stallingen er siden 1999 gået voldsomt tilbage i Gudenåen ved Tørring*
Jan Nielsen 2005
- *Vores medlemmer har mærket en nedgang i stallingfiskeriet*
Frank Laugesen, Grindsted Sportsfiskerforening 2007
- *Der er åbenbart noget generelt omkring nedgang i stallingbestandene.*
I Kongeåen er de stort set væk lige som de er væk i det meste af Storå-systemet,
hvor de tidligere var talrige i både Tvis å og Råsted Lilleå
Finn Sivebæk, fiskeplejekonsulent DTU, feb. 2008

Spørgsmål

- Hvilken indflydelse vil den væsentligt større opgang af laks, havørred og snæbel have på stallingen ?
- Kan vi gøre noget for at forbedre forholdene for stallingen ? Her tænkes især på de fysiske forhold omkring gyde- og opvækstlokaliteterne.

Hvad har disse vandløbsfisk til fælles ?

Havørred

Stalling

Grundling

Bæklampret

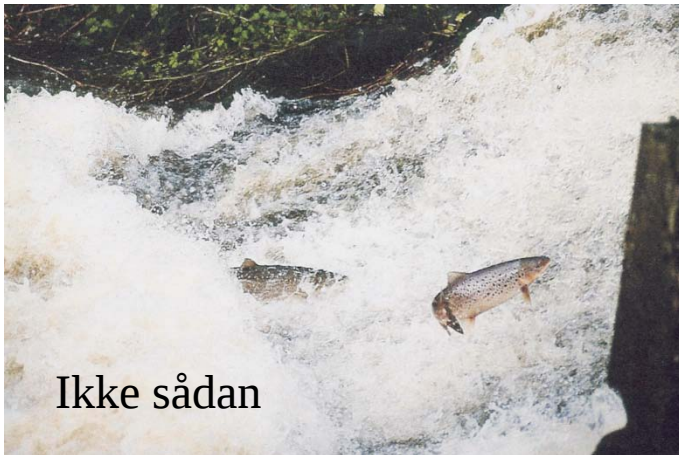
Laks

Der skal være

- fri fiskepassage
- rent vand
- vand nok
- grusbund (ej sand)
- variation
- tilpas vanddybde og vandhastighed

Sådan

Ikke sådan

Ikke sådan

Laksefisk, lampretter og visse andre fisk gyder på lavt vand
i vandløbenes grusbund (småsten, 3-5 cm i diameter).
Der må ikke mangle gydegrus, for så kommer der til at mangle yngel

Fiskene gyder ikke på samme årstid, så de "deles" generelt problemfrit
om de samme gydebanker.

Stallingen og lampretten gyder i april, laks, havørred, helt og snæbel i nov.-feb.

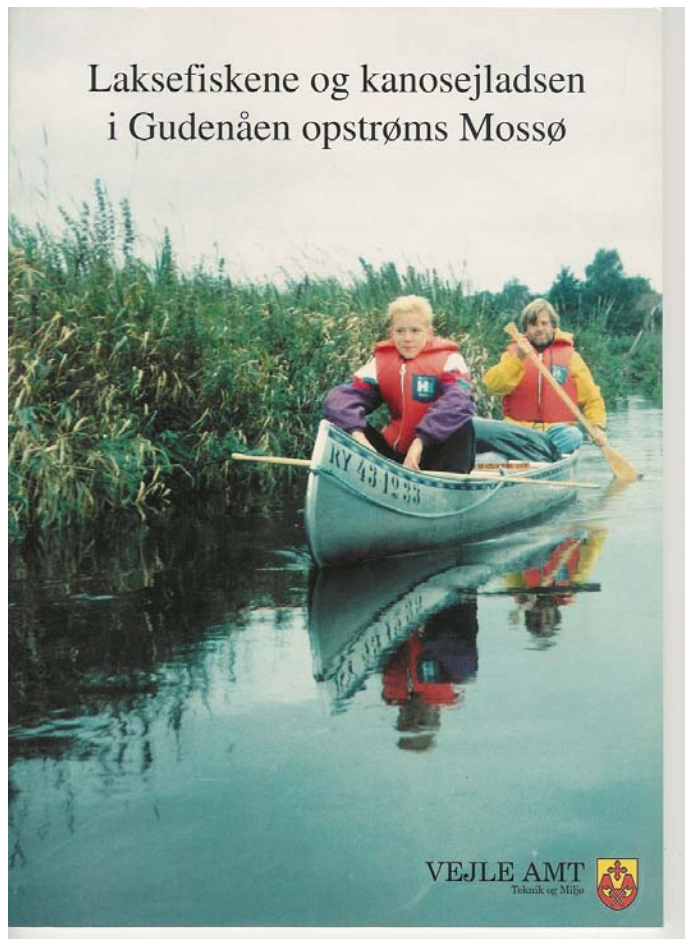
Stallingens æg er ikke gravet ret langt ned og ligger kun i gruset 3-4 uger
– derfor kræver stallingen ikke så meget af gydebankerne som ørreder og laks

Mængden af egnede yngelstandpladser er vigtige ”flaskehalse”:

”I starten af juni var der stort set kun ørredyngel ved bredderne, og forekomsten midt i åen må betragtes som en tilfældighed. Stallingens yngel var kun ved bredderne...”

Nielsen (1994)

”Ørredynglen opholder sig i et smalt område langs bredden med dybder op til 20-30 cm. De fleste ungfisk findes på dybder mellem 5 og 15 cm.

Standpladserne er så typiske, at biologerne efter noget fiskeri får øje for at udpege de standpladser, hvor ørredynglen senere bliver fanget. Ørredynglen findes med forbløffende nøjagtighed langs bredderne....”

Lindroth (1955), se Nielsen (1995): Fiskenes krav til vandløbenes fysiske forhold.

Eksempel på bredskjul for ynglen

Hvor meget yngel produceres der mon her ?

Logik for perlehøns - jo mere variation, jo bedre.
(Fiske)arterne stiller forskellige krav til levestederne
– men der er mange fælles krav

Miljøprojekt nr. 293

1995

Fiskenes krav til vandløbenes fysiske forhold

Miljø- og Energiministeriet Miljøstyrelsen

Det væsentligste budskab er, at det er uhyre vigtigt at sikre fladvandede områder (dybder under 30 cm, helst mindre) med udhængende bredvegetation og vandplanter langs bredderne i vores vandløb.

Vandløbene løber alt for ofte i en rende, hvor vanddybden er ens overalt. Det kan være godt nok for store fisk – men hvad nytter det, hvis ynglen omkommer kort tid efter klækningen ?

Man skal bl.a. huske dette, når man laver gydebanks – men også, når man vedligeholder vandløbene og deres omgivelser.

Nielsen ([1995](#))

Lige efter klækningen flytter stallingynglen sig mange kilometer nedstrøms for gydebankerne, hvor ørredynglen bliver ved gydebanken. Dvs. der er ingen eller ringe konkurrence om yngelstandpladser mellem de to arter.

Ørreden kræver lavvandede bredområder nær gydebankerne, fordi ynglen ikke flytter sig (20 % af arealet med max. vanddybder på 20-30 cm, se evt. [her](#)).

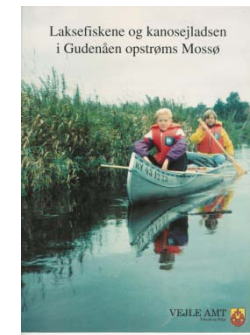
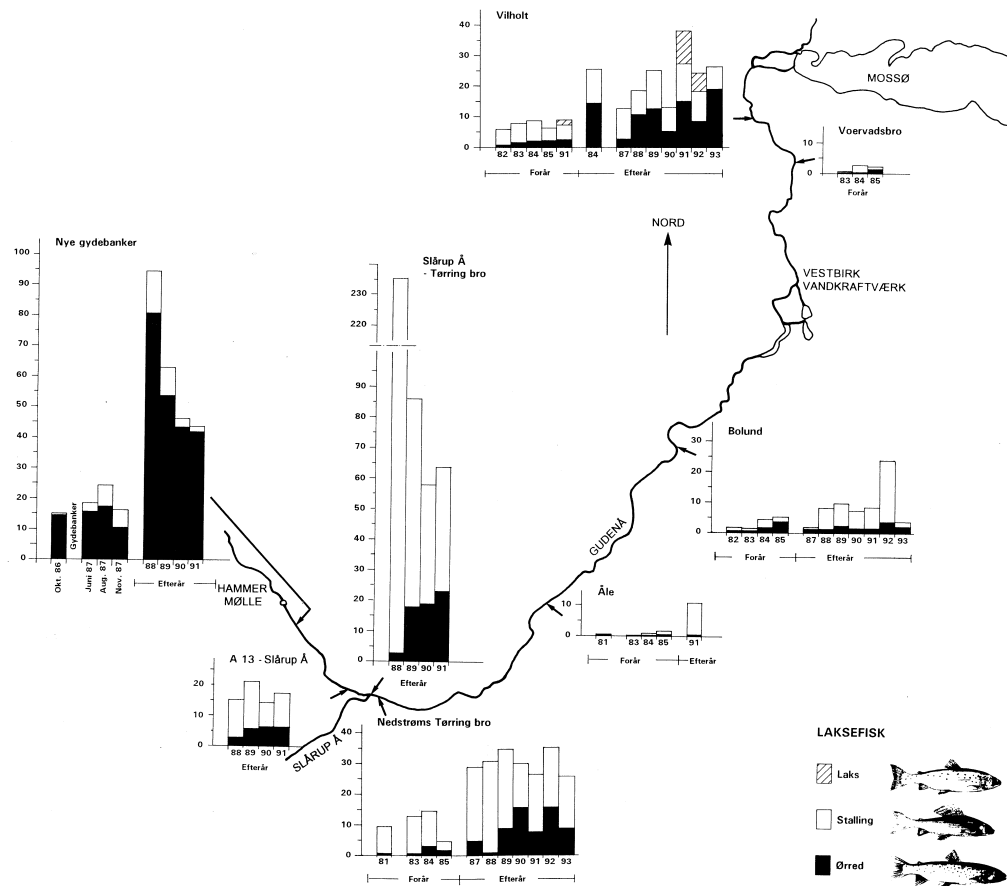
Stallingynglen flytter sig langt væk fra gydebankerne og kræver lavvandede standpladser overalt.

Sidst på sommeren står stillinger og laks frit fremme på strygene
½-års ørrederne foretrækker stadig bredzonen og jager de andre laksefisk væk

Ørred, stalling og laks eksisterede godt sammen i Gudenåen ved Vilholt

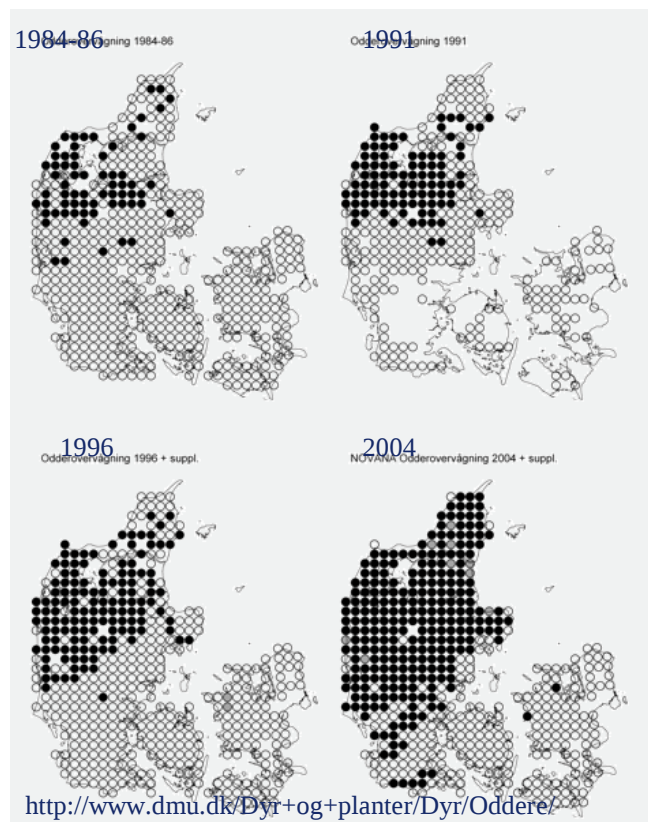
Nielsen 1994

Stallingen gyder mest i større vandløb, men kan også gyde i mindre vandløb lige som ørreden. Det kan være nødvendigt at udlægge gydegrus i stedet for det, der er gravet væk gennem årene

Er der en joker i spillet ?

Fremgangen for odderen i Gudenåen i de senere år falder sammen med en kraftig tilbagegang for stallingen siden 1999. Er der en sammenhæng ? Og hvad med skarven ?

Konklusioner

- *Hvilken indflydelse vil den væsentligt større opgang af laks, havørred og snæbel have på stallingen ?*
 - Formentlig ikke nogen negativ effekt.
- *Kan vi gøre noget for at forbedre forholdene for stallingen – her tænkes især på de fysiske forhold omkring gyde- og opvækstlokaliteterne.*
 - Ja absolut, kortlæg hurtigst muligt de nuværende fysiske forhold og fiskebestandstætheder (husk at stallingynglen kræver egnede opvækstområder langt fra gydebankerne). Derefter kan der laves en handleplan for de nødvendige forbedringer.

Hvad betyder odderen og andre rovdyr som f.eks. skarv ??